

FRØBOMBER

Start aktiviteten med en muntlig quiz for å lære barna mer om temaet

Tidsbruk: 45 min

INTRODUKSJON

En frøbombe er helt enkelt en kule av leire, jord og frø. Og når vi kaster disse ut i naturen, som guerilla-gartnere, sprer vi et mangfold av vakre villblomster rundt oss. Grunnen til at vi ønsker å spre disse frøbombene rundt oss, er at frøene er av insektsvennlige villblomster.

Insektsvennlige villblomster tiltrekker til seg humler og andre bier, som er viktige "pollinatorer" fordi de bestøver blomster, slik at det kommer nye frø. Humler og andre bier er nødvendig for at blomstrende planter skal kunne formere seg, og en stor del av maten vi spiser er avhengig av bestøvningen som bier gjør. Dessverre er mange av disse truede arter, og derfor er det fint å kunne hjelpe humlene og de andre biene gjennom sesongen ved å så et mangfold av blomster med mye nektar og pollen til dem.

Vær nysgjerrige sammen med barna

- Er det noen som vet hva humler spiser?
- Hvorfor er det så viktig at vi passer på humlene?
- Hvilke villblomster har vi rundt oss her vi bor?

Huskeliste og utstyr:

- 3 dl leire - finn ute eller bruk papirleire fra hobbybutikk.
- 2 dl hagejord uten torv*
- 0.5 dl frø*
- 1.5 dl vann
- En bøtte til å blande i

FORBEREDELSE:

Finn frem alt av utstyr og redskaper på forhånd.

Dere kan enten la barna være med på blande alt sammen, eller blande på forhånd og så la barna være med å trille ut frøbombene.

***Hvilke frø skal vi velge?**

Det er viktig at dere velger riktig frø her. Bruk frø fra stedsegne/lokale planter som hører hjemme i området, eller ettårige blomster uten spredningsfare, for eksempel blåklokke, rødkløver eller prestekrage.

Dere kan også kjøpe egne insektsvennlige blomsterfrøblandinger i de fleste hagebutikker.

***Hvilken jord skal vi velge?**

Bruk jord uten torv. Torven i hagejord kommer fra myrene våre som er viktig å ta vare på siden de lagrer enorme mengder karbon, er levestedet til planter og dyr og demper flom. Utvinning av torv ødelegger verdifull natur og bidrar til klimaendringer.

Dere finner torvfri jord på de aller fleste hagesentre og utsalgsteder for jord.

Visste du at..

...biene og humlenes hårete kropper kan samle og holde opptil 15 000 pollenkorn?

Gjennomføring

1 Introduksjon:

- Snakk med barna om humler og bier og hvordan de er viktige fordi de overfører (bestøver) pollen mellom blomster slik at de blir befruktet og nye frø kan dannes.
- Hvis det ikke finnes blomster og ville vekster et sted, vil bier og humler i stor grad forsvinne fra område.

2 Aktiviteten:

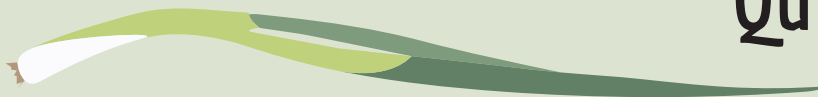
- Bland sammen ingredienser til frøbombene i en bøtte eller på en arbeidsbenk.
- Kna frøene godt inn i jorden og leiren, og tilsett mer vann om nødvendig.
- Trill kuler på størrelse med en stor klinkekule (ca 3-4 cm i diameter). La barna være med og trille sine egne kuler.
- Spre dem utover på et luftig, lyst og varmt sted slik at de tørker raskt og ikke rekker å begynne å spire. Legg de gjerne på avispapir.
- Oppbevar frøbombene i papirpose, for eksempel en gammel brødpose, frem til dere skal ut på tur og bruke de.
- Sleng fra dere bombene med god spredning, på steder du ser det er lite planter fra før.

Tips til variasjoner og videreføring

- Følg med på om det spirer og gror gjennom sommeren. Kanskje ser dere noen humler og andre bier etterhvert også, som kommer og henter pollen og nektar fra blomstene deres!
- Snakk om de ulike frøtypene dere bruker og hvordan de forskjellige blomstene ser ut.
- Hvis dere ikke vil spre frøbombene på SFO kan barna ta dem med hjem, eller pakke dem fint inn i papirposer som gaver.
- Hvis dere er mange, kan dere sette opp en stasjon slik at barna kan lage frøbomber gruppevis. Frøbombestasjonen kan også være en del av en temadag om dyrking hvor dere også gjøre flere aktiviteter.

FLEIP ELLER FAKTA:

Humlen er en type bie (fakta)

Det finnes både ville og tamme bier, men det er bare tambien som lager honning (fakta: vi har en tambie i Norge og det er den europeiske honningbien)

Noen bier legger eggene sine i sneglehus på stranden (fakta)

Villbiene kalles villbier fordi de er så rampete (fleip)

Uten bier kan vi ikke dyrke epler og pærer (fakta)

Biene elsker rotete hager (fakta, der er det mange steder de kan bo og gjemme seg)

Det finnes bier som er grønne og blå (fleip)

1 av 3 biearter er utrydningstruet (fakta, derfor er det så viktig at vi passer godt på biene)

Bier har åtte bein (fleip, de har seks)

I en bikube er det kongen som er sjefen over alle de andre biene (fleip, det er dronningen)

Noen bier er kjempekresne og liker bare en type blomst (fakta, derfor er det så viktig at vi sår mange forskjellige blomster slik at alle biene har noe å spise)

Bier liker å stikke mennesker (fleip, de stikker bare når de er redde)

Tips til gjennomføring

Les opp ett og ett utsagn. Barna viser om de tror det er fleip eller fakta ved å gjøre bevegelser. For eksempel å strekke armene i været hvis de tror det er fleip og sette seg på huk hvis de tror det er fakta.

Du kan gjøre quizen mer aktiv ved å merke opp to områder, et fleipområde og et faktaområde, og be barna bevege seg fra den ene til den andre siden avhengig om de tror det er fleip eller fakta.

Kanskje la barna lage sine egne fleip eller fakta-spørsmål?